

A MAGYAR URBANISZTIKAI TÁRSASÁG STRATÉGIÁJA A 2013-2016. ÉVI IDŐSZAKRA

Bevezető

A Magyar Urbanisztikai Társaság (továbbiakban MUT) 2012. decemberében tartott Közgyűlésén új elnököt, új alelnököket és új elnökséget választott. Az Elnökség a társaság belső fejlődésének irányait, fejlesztésének lehetőségeit a tagságra támaszkodva, a 21. századi igényeknek megfelelően kívánja meghatározni. A Stratégia kialakítása érdekében egy nyitott, báziselemeket és dilemmákat tartalmazó tervezetet fogalmazott meg, mely alapja lehet a 2013-ban zajló munkának. **Az Elnökség várja ebben az évben minden tagjától a személyes tapasztalatainak nyugvó véleményeket, az ország valamennyi részéből, és az urbanista szakma minden ágából beérkező elemzéseket, és javaslatokat.** Az Elnökség meg kívánja ismerni a területi csoportok, szakmai tagozatok helyzetét, minden alkalmat meg fog ragadni – személyesen, vagy az interneten keresztül is – a találkozókra. Az Elnökség vállalja, hogy a Társaság hosszú távú, a változásokra nyitott, az ország és a tagság érdekeit szem előtt tartó stratégiáját, ebben a vitákkal teli megismerési folyamatban kovácsolja ki.

A változás igénye

Az urbanisztika szakma új feladatok és kihívások előtt áll. Az elmúlt évtizedek változásai közvetlenül érintették a szakmát. A várostervezés feladatai kibővültek, és egyre inkább a települések működése, az ott élő emberek gazdasági, szociális, kulturális igényeinek a szolgálata a fő feladat. A válság és a 21. század első dekádja rámutatott a települési hálózatok sérülékenységre. A Föld különböző pontjain eltérő jelleggel mutatkoztak a jelei ennek a sérülékenységnek! A szakirodalomból és a napi sajtóból ismerjük az ázsiai, afrikai és amerikai problémákat. Az extrém gyors városiasodás eredményeképpen a településeink egyre szűkebbnek érzik a 20. században és előtte kialakult fizikai kereteiket. Egyszerre jelentkeznek a városi térben a migráció, az öregedés, a szegénység problémái és kapcsolódó megoldandó feladatai, az előregedett vagy hiányos infrastruktúrából származó problémákkal és a gyors növekedésből származó közlekedési terhekkal is. Mindenütt másképpen keresik a megoldásokat.

Európában a városok életének tervezésébe, menedzselésébe, az új kihívások kezelésébe fokozottan kerültek bevonásra urbanisták, de a megváltozott igényeknek megfelelően a mérnökök, várostervezők mellett egyre jelentősebb mértékben társadalmi beavatkozásokért felelős szakemberek, a térbeli-gazdasági folyamatokhoz értő geográfusok, közgazdászok. Kialakult és megerősödött városi döntéshozó szakma is, és a várostervezők szakmai kompetenciája is jelentősen szélesedett az említett irányokba.

A világ fejlődését befolyásoló hatások Magyarországon is természetesen jelen vannak. Városaink, megyéink fejlődése eltérő utakon zajlik. Az országban meglévő kiegyensúlyozatlanságok több helyen elmélyültek. **A magyar urbanista szakmának egyszerre kell szembe néznie a változások igényelte megújulással, és a szakma nagy részét sújtó jelentős munka hiánnyal.** Az európai urbanista szakma szervezeti keretei régen kialakultak. Ezek a keretek módot adnak arra, hogy a szakemberek folyamatosan, kis lépésekben tudják követni a nagy léptékű változásokat, mind a saját helyzetüket mind szakmai munkájukat tekintve. Napjainkban Magyarországon kettős kihívás előtt állunk, a megváltozott szakmai keretek – a világméretű globális kihívások, a válság és az új törvényi szabályozás – miatti megújulási kényszer és a munkák elvesztése miatti személyes nehézségek. A szakemberek jelentős számban alkalmazkodva az új igényekhez közigazgatási szerepeket vállalnak és szoros városi politikai környezetbe kerülnek, ahol más tudást és más képességeket igényelnek tőlük. **A magyar építész és mérnök bázisú településtervezői szakma most kezd megismerkedni és megbarátkozni az új fokozott gazdasági és társadalmi igényekkel, és a lecsökkenő fizikai tervezési feladatokkal.** Ezek a szakmai változások Európában a 2000-es években lezajlottak, de nekünk most a válság ideje alatt kell elsajátítanunk. Növeli a szakma bizonytalanságát, és a szakmai presztízs elvesztésének érzését az is, hogy sok esetben az önkormányzatok településfejlesztési döntéseiket nem a hagyományos szakmai metódusokra támaszkodva hozzák meg, hanem csak a formális lépéseket betartva születnek meg a döntések.

Magyarországon soha ilyen szükség még nem volt az urbanisztikára - gondoljunk csak a leszakadó régiókra, vagy az elnéptelenedő kisvárosokra. Szakmánknak napjainkban úgy kell segíteni a településeken, régiókon, hogy munkahelyek teremjenek, a szegénység és a kilátástalanság csökkenjen, többváltozós jövőképeket végiggondolva kell támogatni a helyi politikusokat a jó döntések meghozatalában, az ország kiegyensúlyozásában.

Küldetésnyilatkozat

- **Mi az urbanisztika, kik az urbanisták, mi dolgunk az országban? –**
  - Az urbanisztika mindazon tudások, gyakorlatok összessége, amelyeknek művelői a városok, települések, térségek fejlődésén munkálkodnak.
  - Az ország javára a közjó érdekében cselekszünk, dolgozunk.
  - Hiszünk az urbanisztika sokszínűségében a térségben lejátszódó fizikai, környezeti, gazdasági és társadalmi folyamatokkal való foglalkozás alapján tudjuk a településeinket, térségeinket élhetővé tenni, a tereket és helyeket olyanná formálni, amelyek az emberek számára élhető, és ami kifejezi őket és történelmünket.
  - Úgy érezzük, hogy az egyre gyorsabb ütemű 21. századi változások új gondolkodást és urbanisztikai megközelítéseket igényelnek.

Stratégiák

- **Párbeszéd és tapasztalat** – a MUT-on belül, és a széles értelemben vett szakmán belül, a párbeszéd létrehozása és ezen keresztül a közös tapasztalat összeállítása és a közös szakmai alapok megteremtése.
- **Változások érzékelése** – hazai és nemzetközi változások, folyamatok kutatása.
- **Új megközelítések** - a jövő igényeinek megfelelő tervezési-fejlesztési eszköztár felvetése.
- **Átadás** – a jövő szakember nemzedékeknek az új megközelítésekre való figyelemráfordítás.
- **Befolyásolás** – hazai területi folyamatok és politikák befolyásolása.

Célok, lépések

Párbeszéd és tapasztalat

- a MUT a tagsággal épít ki többszornás párbeszédet a hazai tapasztalatokról, és a felmerülő igényekről,
- támaszkodik a területi tagcsoportokra és a szakmai tagozatokra; az abban dolgozó nagy tapasztalatú szakemberekre;
- a MUT az urbanista szakmán belül megkeresi, megújítja a kapcsolatot a települési folyamatokban dolgozó – tervezés, menedzselés, irányítás, képviselő, tanítás - szakemberekkel
- a MUT fordul a települési és térségi folyamatokban érdekelt szervezetekhez - térségi és települési önkormányzatokhoz, szakmai közösségekhez, üzleti szereplőkhöz, civil szervezetekhez - vitákat és véleménycserét kezdeményez,
- a tagság és a hozzá kapcsolódó szakma tapasztalatait összegyűjti, az ország és a szakma különféle területén dolgozó, és a különféle helyzetben lévő kollégáinak tapasztalataiból egy közös szakmai bázist alakít ki.

Változások érzékelése

- a tagság tapasztalatainak megismerése mellett a szakma kutató tagjaival, egyetemi, akadémiai, és különféle szakmai kutatóhelyekkel párbeszédet kezdeményez, a 21. századi nemzetközi szakmai jó és rossz gyakorlatokról és kutatásokról

- áttekinti és áttekintést készít a friss vagy folyamatban lévő kutatásokról, és az új igényű megközelítések szempontjából fontos kutatásokból közös tudásbázist szervez,
- új szükséges kutatások érdekében támogatja a kutatóműhelyeket és közös kutatásokat kezdeményez

Új megközelítések

- a MUT támaszkodva a tagság tudására, a hazai szakma tapasztalataira, a kutatóműhelyek eredményeire, a nemzetközi jó gyakorlatokra, a változások kiértékelése alapján az igényekhez illeszkedő „új megközelítésű tervezési” gyakorlatra tesz javaslatot
- segíti az új tervezési gyakorlat bevezetésének lehetőségét, az országban, kísérleti tervezési feladatok kiírását kezdeményezve, a tapasztalatokat a szakmai és oktató műhelyekkel együtt elemzi,
- az új igényeknek megfelelő tervezési folyamatok kialakítása érdekében a tagsággal együttműködik

Átadás

- a felsőoktatási intézmények segítése és támogatása az új megközelítésű, innovatív urbanisztikai elvek és gyakorlat bevezetésének érdekében,
- a FUT bevonásával a tapasztalatok átadása, az új eredmények felmutatása, a fiatal kollégák friss szellemének bevonása a kutatásba és tesztelésbe,
- a MUT tagtársaknak a fenti elveknek megfelelő továbbképzésének megteremtése a felsőoktatási és kutató intézményekkel együttműködve

Befolyásolás

- a MUT a tagtársakkal folytatott szakmai vita bázisán, a MUT-ban zajló viták, a hazai és nemzetközi kutatások alapján a nemzeti területi tervezési politika alakulását kívánja befolyásolni

Nyitottság

- A MUT elnöksége a stratégia kialakítása érdekében egy nyitott, báziselemeket, és dilemmákat tartalmazó tervezetet fogalmazott meg.
- A MUT elnöksége a fenti stratégiák és lépések alapján kéri fel a tagságot a párbeszédre és a közös munkára.
- Az Elnökség várja ebben az évben minden tagjától a személyes tapasztalatain nyugvó véleményeket, az ország valamennyi részéből, és az urbanista szakma minden ágából beérkező elemzéseket és javaslatokat.
- Az elnökség meg kívánja ismerni a területi csoportok, szakmai tagozatok helyzetét, minden alkalmat meg fog ragadni – személyesen, vagy az interneten keresztül is – a találkozókra.
- Az Elnökség vállalja, hogy a Társaság hosszútávú, a változásokra nyitott, az ország és a tagság érdekeit szem előtt tartó stratégiáját, ebben a vitákkal teli megismerési folyamatban kovácsolja ki.

A Magyar Urbanisztikai Társaság stratégiaalkotó munkacsoportjának megbízásából összeállította:
Alföldi György DLA

Budapest, 2013. 05. 17.
A MUT Elnöksége

Körmendy Imre
Salamin Géza
Kerekes György
Alföldi György
Illyés Zsuzsa
Koszorú Lajos
Ongjerth Richárd
Szerdahelyi-Németh Klára
Tompai Géza